

LOMMA KOMMUN
REVISIONEN
2014 -06- 2 4
REV 2014: 6 007

Revisionsrapport

LOMMA KOMMUN
Kommunstyrelsen
2014 -06- 2 4
KS/ICF 2014: 247 007

Granskning av leasingavtal- Lomma Kommun

Lotten Lasson,
Revisionskonsult

Ida Ljungbertz
Revisionskonsult

maj 2014

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	1
1.1.	Bakgrund	1
1.2.	Syfte, revisionsfråga och avgränsning.....	1
1.3.	Revisionsfråga	1
1.4.	Metod	1
2.	Utgångspunkter	2
2.1.	Rådet för kommunal redovisning (RKR) 13:2	2
3.	Granskningsresultat.....	3
3.1.	Riktlinjer för tecknande av leasingavtal finns.....	3
3.1.1.	Bedömning	4
3.2.	Uppföljning sker av ingångna leasingavtal	4
3.2.1.	Bedömning	4
3.3.	Bokföring av leasingavtal sker i enlighet med RKR 13.2	5
3.3.1.	Bedömning	5
4.	Sammanfattande bedömning	7

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Leasing innebär möjlighet för leasingtagaren att införskaffa egendom av olika slag utan krav på insatskapital eller särskild säkerhet för att kunna anskaffa eller nyttja utvald egendom.

1.2. Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen är att ge en översiktlig bild av kommunstyrelsens och nämndernas hantering av leasingåtaganden. Granskningen omfattar inte utredning avseende bedömning om kommunens leasingavtal är ekonomiskt fördelaktiga i relation till köp av objekten.

1.3. Revisionsfråga

Har kommunstyrelsen en ändamålsenlig hantering av leasingavtal?

Revisionskriterier

- Riktlinjer för tecknande av leasingavtal finns
- Uppföljning sker av ingångna leasingavtal
- Bokföring av leasingavtal sker i enlighet med Rådet för kommunal redovisning (RKR) 13.2

1.4. Metod

Intervjuer har genomförts med ekonomichef, redovisningschef samt eventuellt ytterligare berörd ekonom. Därefter har stickprovsgranskning av leasingkontrakt genomförts, samt granskning av styrande dokument.

Rapporten har varit föremål för sakgranskning av berörda tjänstemän.

---

2. Utgångspunkter

Ett leasingavtal är ett avtal där leasgivaren ger leasstagaren rätt att använda en tillgång i utbyte mot betalning, enligt specifika villkor under en viss period. Två former av leasingavtal förekommer, finansiell leasing och operationell leasing.

2.1. *Rådet för kommunal redovisning (RKR) 13:2*

I september 2013 utgav RKR en förnyad rekommendation avseende hyres-/leasingavtal. Rekommendationen ersätter tidigare rekommendation 13.1 och gäller från räkenskapsåret 2014.

Ett leasingavtal klassificeras som finansiellt om alla ekonomiska fördelar och risker förknippande med ägandet av objektet överförs från leasgivaren till leasstagaren. T.ex. kan ett avtal klassificeras som finansiell leasing om äganderätten till tillgången överförs till leasstagaren när leasingavtalet löpt ut eller om leasstagaren äger rätt att köpa leasingobjektet till ett pris som understiger förväntat verkligt värde med så stort belopp att det vid leasingavtalets början framstår som rimligt säkert att rätten kommer att utnyttjas. Finansiell leasing redovisas i balansräkningen och resulterar i både avskrivningar och räntekostnader.

Alla avtal som ej klassificeras som finansiella är operationella leasingavtal. Operationell leasing kostnadsförs löpande i redovisningen i takt med att leasingavgiften betalas. Förutsatt att leasingobjektets nyttjandeperiod inte väsentligt överstiger leasingkontraktets avtalstid samt att det sammantagna beloppet för flera avtal inom samma tillgångskategori inte är väsentligt, får leasingavtal med en avtalstid om högst tre år redovisas som ett operationellt avtal, oavsett om det annars uppfyller kriterierna för ett finansiellt avtal. Leasingavtal får även redovisas som finansiella om värdet är obetydligt, oavsett hur det klassificeras. Bedömning om värdet är obetydligt bör ske utifrån samma grunder som gäller vid bedömningen av om huruvida förvärvade tillgångar ska tas upp i balansräkningen.

3. Granskningsresultat

Kommunen har i nuläget cirka 120 tecknade leasingavtal. Hantering av ingångna leasingavtal, förberedelser inför upprättande av kontrakt och bedömning om avtal ska tecknas, hanteras i samarbete med företaget *Leaseright KB*. Konsultföretaget hanterar finansiering och inköp i större organisationer inom privat och offentlig sektor och har specialistkunskap inom leasing. Enligt uppgift anser ekonomiavdelningen att samarbetet med Leaseright fungerar mycket väl.

3.1. Riktlinjer för tecknande av leasingavtal finns

Leaseright kontrollerar samtliga avtal och fakturor som passerar genom kommunen. I inledningsfasen innan tecknande av leasingavtal utför Leaseright utvärdering av leasingavtalet och avlämnar sedan en rekommendation om huruvida avtal bör tecknas. I kommunens ekonomihandbok, daterad 2012-10-17, anges att Leaseright beräknar vad avtalet totalt kommer att kosta kommunen under avtalsperioden och ställer beloppet i relation till inköp av samma objekt. I ekonomihandboken anges även att det är ekonomichefen eller kommundirektören som slutligen avgör om avtal ska tecknas.

Under 2012 startades insatser i syfte att öka kunskaperna i organisationen gällande leasing. Kommunens ekonomihandbok kompletterades då med information om vad ett leasingavtal är och hur det ska hanteras. Ekonomiavdelningen informerade även berörda personer på förvaltningarna om de regler och rutiner som finns för hyresavtal och leasingavtal. Efter dessa insatser är ekonomiavdelningens uppfattning att kommunens regler gällande leasing efterföljs och att ekonomiavdelningen har en god kontroll över tecknande av leasingavtal. Det uppmärksammas mycket sällan att avtal tecknats utan att det passerat ekonomiavdelningen.

Som nämns ovan, finns ett avsnitt om tecknande av leasingavtal i kommunens ekonomihandbok. I denna anges att samtliga leasingavtal ska skickas till ekonomienheten för underskrift och att endast ekonomichef eller kommundirektör har rätt att teckna leasingavtal. Enligt ett yttrande från kommunledningskontoret, daterad 2014-02-21 beslutades att beslutanderätten avseende tecknande av leasingavtal avseende IT-utrustning vidaredelegeras till IT- och servicechefen. Beslutet innebär att IT- och servicechefen nu ensam kan genomföra upphandling, och teckna leasingavtal upp till 30 prisbasbelopp. Detta innebär att leasingavtalen inte nödvändigtvis kommer till ekonomiavdelningens kännedom och således inte passerar Leaseright för bedömning.

Enligt uppgift har kommunen som huvudregel att överväga ett köp framför tecknande av leasingavtal eftersom leasing sällan är det ekonomiskt mest fördelaktiga alternativet. I ekonomihandboken anges att leasing ska ske endast i undantagsfall förutom när det avser personbilar. I ekonomihandboken anges även att leasingavtal för kontorsutrustning normalt aldrig ska tecknas, eftersom det i

princip aldrig anses vara det ekonomiskt mest fördelaktiga. Som exempel på kontorsutrustning anges kaffeautomater, vattenautomater och massagestolar. Vi kan utifrån en genomgång av objektbeskrivningen för samtliga leasingavtal konstatera att det förekommer leasingavtal för kontorsutrustning i följande utsträckning:

Utrustning	Antal leasingavtal
Kaffemaskiner	15 st
Massagestolar	4 st
Vattenautomater	1 st
Totalt	20 st

Vid kontroll av avtalens startdatum enligt erhållen lista, konstateras att åtta av de totalt tjugo avtalen för kontorsutrustning, är tecknade efter år 2012.

3.1.1. Bedömning

I kommunens ekonomihandbok 2012-10-17, finns riktlinjer för tecknande av leasingavtal. Vi anser att kommunstyrelsen bör tillse att riktlinjerna för tecknande av leasingavtal uppdateras utifrån gällande beslut (2014-02-21). Beslutet anger att leasingavtal ensam kan tecknas av IT- och servicechefen i kommunen. Tecknade av leasingavtal kan innebära en risk för onödigt höga kostnader för kommunen. Vi bedömer att beslutet medför brister i den interna kontrollen och anser därför att kommunstyrelsen bör överväga att tillse att samtliga leasingavtal överlämnas till ekonomiavdelningen för slutlig bedömning.

Åtta leasingavtal har under år 2012 eller senare tecknats för kontorsutrustning, trots att riktlinjerna anger att avtal inte bör tecknas för denna typ av varor. Vi anser att kommunstyrelsen bör överväga att de upprättade riktlinjerna efterföljs gällande tecknande av avtal för kontorsutrustning.

3.2. Uppföljning sker av ingångna leasingavtal

På uppdrag av kommunen kontrolleras leasingavtal löpande av Leaseright som granskar den löpande faktureringen tillhörande respektive leasingavtal. Enligt uppgift bedöms det inte nödvändigt att genomföra egna kontroller av hur avtalen efterföljs eftersom ekonomiavdelningen förlitar sig till de kontroller som genomförs av Leaseright.

När ett avtal löpt ut uppmärksammas detta av Leaseright som rapporterar detta till kommunen. Kommunen tar därefter ställning till om avtalet ska förlängas eller avslutas. I vissa fall kan det även vara aktuellt att kommunen köper objektet.

3.2.1. Bedömning

Vi ser positivt på att kommunen använder en funktion (Leaseright) som kontrollerar inkomna fakturor knutna till leasingavtalen löpande. För att ytterligare stärka den interna kontrollen föreslår vi att kommunstyrelsen inför en rutin att med jämna intervall kontrollera utfallet av ingångna leasingavtal. Denna rutin innebär att den kalkylerade kostnaden ställs i relation till den faktiska kostnaden när avtalet

löpt ut. Exempelvis kan leasingavtal av större värde stickprovskontrolleras med jämna intervall. Ovanstående rutin skulle bidra till att kommunen inte enbart förlitar sig till Leaserights bedömning, vilket skulle bidra till att stärka den interna kontrollen inom detta område.

3.3. Bokföring av leasingavtal sker i enlighet med RKR 13.2

Inledningsvis i avsnitt 2.1 beskrevs att RKR i rekommendation 13.2 givit ut förtydligande avseende vad som klassificeras som ett finansiellt respektive operationellt leasingavtal. I kommunens ekonomihandbok anges skillnaderna mellan finansiell leasing, operationell leasing och ett hyresavtal. Dock finns ingen hänvisning till den nya rekommendationen i ekonomihandboken.

För att säkerställa att kommunen redovisar sina leasingavtal på ett korrekt sätt har vi utfört ett stickprov på totalt 20 av kommunens cirka 120 leasingavtal. Kontrollerna av leasingavtalen har fördelats på kommunens olika förvaltningar. Vid stickprovskontrollen har vi utifrån avtalen gjort en bedömning om avtalet kan klassificeras som ett finansiellt- eller operationellt leasingavtal och sedan jämfört det mot kommunens klassificering. I tabellen nedan presenteras resultatet.

Antal avtal	Rätt klassificerade	Felklassificerade
20	13	7

Av de sju felklassificerade avtalen avsåg tre avtal leasing av moduler (paviljonger), dessa anses felklassificerade eftersom kommunen har för avsikt att utnyttja modulerna under en längre tid än avtalsperiodens längd, detta påvisas genom att avtalen gång på gång förlängs. Tre av avtalen anses vara felklassificerade eftersom de har en avtalsperiod på mer än tre år, samt att vid leasingperiodens slut äger kommunen rätt att köpa objektet för 0 kr. Detta medför att äganderätten i all sannolikhet tillfaller kommunen när leasingavtalet löpt ut. Ett av avtalen i stickprovet anses vara felklassificerat eftersom det har en avtalsperiod på fem år samt att värdet av de totala leasingavgifterna under hela avtalsperioden till stor del motsvarar tillgångens verkliga värde.

Samtliga objekt i stickprovet var klassificerade som operationella leasingavtal. Vid översyn av kommunens samtliga avtal konstaterades att endast tre av de cirka 120 leasingavtalen var redovisade som finansiell leasing.

3.3.1. Bedömning

Vi kan utifrån genomförd stickprovskontroll konstatera att kommunen inte fullt ut följer RKR 13.2. Då samtliga 20 avtal i stickprovet var klassificerade som operationella, är vår bedömning att de sju felklassificerade avtalen borde varit bokförda som finansiella leasingavtal. Vi anser att kommunstyrelsen bör tillse att avtalen för de tre modulerna (paviljongerna) klassificeras om i bokföringen till finansiell leasing. Detta eftersom leasingavgifterna har ett väsentligt värde samt att avtalen med stor sannolikhet kommer att förlängas.

Resterande fyra avtal bedömer vi inte är nödvändiga att klassificera om eftersom avtalstiden löper ut inom kort.

Kommunstyrelsen bör tillse att leasingavtal framöver klassificeras korrekt med utgångspunkt från RKR 13.2. Vår stickprovskontroll påvisade sju avvikelser som borde varit bokförda som finansiell leasing. Det finns således en risk för att ytterligare felklassificeringar förekommer.

Vi anser även att kommunstyrelsen bör tillse att kommunens riktlinjer avseende leasing hänvisar till RKR 13.2 för att förtydliga hur leasingavtal ska klassificeras i redovisningen.

---

4. Sammanfattande bedömning

Har kommunstyrelsen en ändamålsenlig hantering av leasingavtal?

Utifrån genomförd revision och genomgång av samtliga kontrollmål bedömer vi att kommunstyrelsens hantering av leasingavtal inte fullt ut utförs ändamålsenligt ur ett intern kontrollperspektiv. Kommunstyrelsen bör se över vissa moment i hanteringen samt tillämpade rutiner. Revisionens synpunkter bör därför beaktas för att stärka den interna kontrollen inom detta område ytterligare.

Ovanstående bedömning baserar vi främst på att:

- Kommunstyrelsen bör tillse att riktlinjerna för tecknande av leasingavtal uppdateras utifrån gällande beslut (2014-02-21). Beslutet anger att leasingavtal ensam kan tecknas av IT- och servicechefen i kommunen. Tecknande av leasingavtal kan innebära en risk för onödigt höga kostnader för kommunen. Vi bedömer att beslutet medför brister i den interna kontrollen och anser därför att kommunstyrelsen bör överväga att tillse att samtliga leasingavtal passerar ekonomiavdelningen för kännedom och slutlig bedömning.
- Kommunstyrelsen bör tillse att riktlinjerna för tecknande av leasingavtal gällande kontorsutrustning efterföljs.
- Vi föreslår att kommunstyrelsen inför en rutin att med jämna intervall kontrollera utfallet av ingångna leasingavtal.
- Genomfört stickprov visar sju avvikelser avseende redovisning av leasingavtalen med hänsyn till RKR 13.2. Vi anser att kommunstyrelsen bör genomföra omklassificeringar i redovisningen av tre avtal eftersom de har ett väsentligt värde och har för avsikt att förlängas på obestämd tid.
- Kommunstyrelsen bör tillse att kommunens riktlinjer avseende leasing hänvisar till RKR 13.2 för att förtydliga hur leasingavtal ska klassificeras i redovisningen.

Lotten Lasson

Projektledare

Carl- Gustaf Folkesson

Uppdragsledare

